

Siemens je součástí českého průmyslu již 120 let

Siemens, jedna z největších elektrotechnických společností v České republice, slaví tento rok 120 let od otevření svého zastoupení v českých zemích. Celá skupina Siemens, do které patří i devět výrobních závodů, zde zaměstnává více než deset tisíc lidí. V obchodním roce 2008/2009 vykázala obrát 30 mld. Kč. S objemem exportu 16,5 mld. Kč se Siemens řadí mezi největší vývozce. Od svého návratu na český trh v roce 1990 investoval Siemens v Česku přes 20 mld. Kč.

První zastoupení společnosti Siemens v České republice bylo otevřeno v Praze a Brně na podzim roku 1890. Nicméně již dříve v roce 1881 instaloval Siemens osvětlení v Roustonově libeňské strojárně a v roce 1885 ve Stavovském divadle. Na přelomu 19. a 20. století postavil mnoho městských elektráren a v několika městech zprovoznil veřejné osvětlení. V Praze, Liberci a Olomouci vybudoval tramvajový provoz a v Ostravě elektrifikoval tehdejší parní dráhu.

Za první Československé republiky dodával Siemens technologie a elektrické vybavení pro kolejovou dopravu, výrobní podniky a elektrárny, instaloval elektrické osvětlení a vyráběl domácí spotřebiče. V roce 1919 napojil Prahu na evropskou telegrafní síť. Ve svých závodech v Čechách a na Moravě vyráběl slaboproudá zařízení (telefony, lékařské a měřicí přístroje, hradlové přístroje pro železnici, elektrické nářadí a domácí spotřebiče) i silnoproudá zařízení (pro elektrárny a průmyslové závody, doly, hutě, elektrické dráhy, elektromotory či elektroměry). Ve třicátých letech 20. století zaměstnával ve výrobě téměř 2 000 lidí.

V roce 1945 bylo zastoupení společnosti Siemens včetně výrobních závodů znárodněno. V roce 1971 otevřel Siemens technicko-poradenskou kancelář a obnovil dodávky moderních technologií. Do Československa se společnost Siemens vrátila v prosinci 1990, rychle se rozrostla ve skupinu sdružující mnoho obchodních firem a výrobních závodů a podílela se na budování moderní infrastruktury v zemi (digitalizace telefonní sítě, mobilní telekomunikace, energetika, doprava a zdravotnictví).

V současnosti dodává Siemens své inovační technologie, výroby a služby zákazníkům ze soukromého i státního sektoru v oblasti energetiky, zdravotnictví, průmyslové a veřejné infrastruktury a informačních technologií. Mimo skupinu je také vyčleněna společnost, ve které Siemens vyrábí společně s firmou Bosch domácí spotřebiče. Mezi nejvýznamnější závody Siemens v České republice patří podniky na výrobu nízkonapěťových elektromotorů v Mohelnici, Frenštátě pod Radhoštěm a Drásově, brněnský závod na výrobu průmyslových parních turbín či trutnovský závod na výrobu průmyslové nízkonapěťové techniky. Do skupiny patří i závod na výrobu osvětlovací techniky Osram v Bruntále a letohradský podnik OEZ, výrobce jisticích přístrojů a zařízení nn.

„Historie 120 let z nás dělá nedílnou součást českého průmyslu. Naše tradice a úspěchy v České republice jsou pro nás závazkem do budoucnosti,“ řekl u příležitosti oslav 120 let společnosti Siemens v Českých zemích na slavnostním setkání s novináři Eduard Palíšek, generální ředitel skupiny Siemens v České republice (viz foto), a dodal: „Snažíme se být i společensky odpovědným občanem. Podporujeme české školství a poskytujeme finanční prostředky českým charitativním organizacím. Svými technologiemi přispíváme k prosperitě této země a zvyšování kvality života s ohledem na trvale udržitelný rozvoj a životní prostředí.“

[Tiskové materiály Siemens.]

Staré ekologické zátěže

Starými ekologickými zátěžemi (SEZ) jsou myšleny ekologické škody vzniklé na území České republiky v období let 1938 až 1989. Jde tedy o nechtěné dědictví z dob převážně nedemokratických, kdy problematika týkající se ochrany životního prostředí nebyla na programu dne buď vůbec, nebo jen velmi sporadicky. Nyní je u nás evidováno na 7 000 SEZ (resp. kontaminovaných míst). Jen po bývalé Sovětské armádě (SA) zde zůstalo na 73 míst s ekologickou zátěží, z nichž 60 má významný rozsah škod. Tato problematika se začala pozvolna systematicky řešit až někdy od roku 1990. Přestože se otázka sanace SEZ již téměř dvacet let diskutuje na nejvyšší úrovni (i když s proměnlivou intenzitou podle momentální politické vůle) a bylo na ní za tuto dobu vynaloženo v ČR více než 31 mld. Kč, neexistuje dosud koordinovaný přístup na národní úrovni, který by zajistil opravdu akční realizaci sanace SEZ. Kompetence pro řešení této problematiky jsou nesystémově rozmělněny mezi jednotlivé resorty – např. odstraňování ekologických škod způsobených činností české armády patří pod Ministerstvo obrany ČR (MO ČR), dohled nad odstraňováním SEZ v oblastech postížených hornickou činností a nad *brownfields* (pozemky a budovy v urbanizovaném území, které ztratily svoje původní využití nebo nejsou využívané) má MPO, zcela nezávisle probíhá odstraňování SEZ soukromými subjekty.

Je také s podivem, že nebyl dosud v ČR schválen žádný zákon, který by komplexním způsobem řešil odstraňování SEZ. K této problematice vydává MŽP pouze příručky s pokyny. V současné době MŽP usiluje o to, aby převzalo roli odborného garanta odstraňování všech SEZ, které jsou nyní v majetku státu nebo podléhají jeho kompetenci.

Zadávání veřejných zakázek na sanaci SEZ spadá do pravomoci MF, které v současné době eviduje asi 200 ekologických smluv s nabyvateli, což představuje celkovou garanční částku ca 160 mld. Kč (do roku 1999 se stanovovala hodnota garanční částky podle obchodního jmění plus navýšení na základě analýzy rizik, od roku 2000 se stanovuje podle skutečných nákladů). Ten, kdo bude chtít získat tuto komplexní (tzv. super) zakázku, bude však muset projít neuvěřitelně zdoluhavým prověřovacím a schvalovacím procesem. Vítěze tohoto procesu na udělení super zakázky ještě nakonec musí schválit vláda. Super zakázka není financována ze státního rozpočtu (dobrá zpráva pro daňové poplatníky), ale především z příjmů z privatizace (příspěvatelem je také např. ČEZ).

Tato zatím očividně zdoluhavě a neefektivně řešená situace v oblasti sanace SEZ však představuje vážné zdravotní riziko pro obyvatelstvo ČR, a to buď přímé pro ty, kteří žijí v bezprostřední blízkosti kontaminovaného místa, nebo nepřímé kontaminací podzemní vody, kterou nelze pak používat jako pitnou, jakož i přítomností škodlivých látek, jako jsou např. pesticidy, PCB, těžké kovy, chlorované uhlovodíky, ropné látky aj.

Velké zkušenosti v tomto směru mají např. naši severní sousedé, kteří v rámci sjednocení Německa také zdělili SEZ, jež se nacházely na území bývalé NDR. Příkladem úspěšného politicko-technického řešení sanace SEZ a následného využití rekultivované plochy může být např. Schwarze Pumpe – dřívější plynárenský kombinát a tehdy největší úpravná hnědého uhlí ve východním Německu. Tato sanace o celkové ploše 670,8 ha byla zaměřená na další využití a uvolnění stavební plochy pro následné investice. Řešily se mj. demolice tří elektráren, tří briketáren, jedné tlakové plynárny a jedné koksovny a dalších průmyslových zařízení, včetně sanace dvou dehtových skládek.

Přemístěno zde bylo 1 230 000 m³ hmoty, demontováno, resp. sešrotováno bylo 260 000 t, demolice stavebních zařízení obnášela 950 000 m³, odstraněno, resp. recyklováno bylo 595 000 t odpadů a celkový finanční náklad činil 331 mil. eur.

(KI)